

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

Методичні рекомендації до самостійної роботи навчальної дисципліни

Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва

для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація.

Освітня програма «Образотворче мистецтво».

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Автор: ст. викл. Сандюк Л.П.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№1 від “31” серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Тематичний план самостійної роботи
5. Питання для самоконтролю
6. Оцінювання результатів самостійної роботи
7. Рекомендована література

Вступ

Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва є важливою дисципліною освітньої програми для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр”, яка спрямована на професійне опанування і поглиблене вивчення важливих питань пов’язаних з розвитком мистецтва ХХ – початку ХХІ ст., усвідомлення закономірностей його розвитку та сучасних проблем на прикладі видатних історичних пам’яток і сучасних візців, що сприятиме розвитку дослідницьких вмінь студентів.

На лекційних і практичних заняттях навчальної дисципліни “Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва” студенти набувають навичок теоретичного аналізу та виявлення проблем в сфері розвитку образотворчого мистецтва з можливістю подальшого втілення результатів роботи в наукове середовище (тези, статті, доповіді на наукових конференціях тощо).

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва» є базовою для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньої програми «Образотворче мистецтво».

Навчальний предмет «Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва» викладається магістрантам протягом одного семестру : на першому курсі у першому семестрі. Обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 год. Програма навчальної дисципліни складається з лекційних та практичних занять, а також самостійної роботи студентів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є поглиблення і систематизація знань з обраної спеціальності, створення відчуття професійної приналежності до обраного фаху на рівні критичного аналізу досягнень образотворчого мистецтва у світовій та українській художній культурі, а також забезпечення необхідної теоретичної підготовки магістрантів до професійної діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва» є отримання студентами теоретичних і практичних навичок спрямованих на вивчення історичного досвіду образотворчого мистецтва, конструктивного аналізу закономірностей його сучасного розвитку та теперішніх проблем на прикладі видатних історичних і сучасних вірців, підготовки фахівця з високим рівнем аналітичного мислення та креативності.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- вивчити особливості розвитку образотворчого мистецтва ХХ – початку ХХІ ст.;
- засвоїти особливості закономірностей його розвитку на прикладі видатних історичних пам'яток і сучасних вірців;
- навчити студентів орієнтуватися та критично аналізувати актуальні проблеми в царині сучасного образотворчого мистецтва.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні знати :

- оперувати термінами і поняттями в галузі сучасного образотворчого мистецтва;
- володіти теоретичним матеріалом про історію, особливості та основні стильові й змістові етапи розвитку образотворчого мистецтва;
- мати уявлення про сучасні тенденції в мистецтвознавстві.

2. Пояснювальна записка

Важливе значення у вивченні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва» займає самостійна робота. Ця невід'ємна складова освітнього процесу у закладі вищої освіти сприяє формуванню в студентів культури розумової праці, ініціативності та пізнавальної активності. Зміст самостійної роботи студентів передбачений робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами та

завданнями викладача. Самостійна робота студентів також забезпечується відповідними інформаційно-методичними засобами (конспектами лекцій, навчально-методичними посібниками, підручниками, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, матеріалами дистанційного навчання), передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни. Забезпеченню належного рівня організації самостійної роботи студентів сприяє використання відповідної наукової і періодичної літератури. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом з навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Вона може проходити в бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, в домашніх умовах тощо.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного образотворчого мистецтва», визначається навчальним планом і становить 90 годин.

3. Структура самостійної роботи

Теми самостійної роботи	Кількість годин
Мистецтво XX ст. Авангард початку XX ст.	8
Фовізм та експресіонізм.	8
Абстракціонізм.	8
Дадаїзм і сюрреалізм.	8
Неоавангардизм. Друга половина XX ст.	7
Реалістичне мистецтво після Другої світової війни.	7
Постмодернізм.	7
Український постмодернізм.	7
Разом	60

4. Тематичний план самостійної роботи

Тема 1. Мистецтво XX ст. Авангард початку XX ст.

Завдання :

1. Підготувати презентацію на тему: «Значення кубізму в оновленні засобів формотворення у мистецтві модернізму першої чверті XX ст.».
2. Укласти понятійний словник термінів, що характеризують мистецтво XXст.

Тема 2. Фовізм та експресіонізм.

Завдання :

1. Підготувати реферат на тему: «Фовізм, основні представники, характер спільноти, значення малярства фовістів у подальшому розвитку зображувального мистецтва».
2. Підготувати презентацію на тему : «Фовізм», «Експресіонізм».

Тема 3. Абстракціонізм.

Завдання :

1. Підготувати реферат на тему: «Абстрактній експресіонізм. Творчість М.Ротко, А. Горки, Г. Хартунг, Де Кунинг, П. Сулаж».
2. Укласти понятійний словник термінів, що характеризують абстракціонізм.

Тема 4. Дадаїзм і сюрреалізм.

Завдання :

1. Підготувати презентацію на тему: «Дадаїзм та його значення у мистецтві XX ст».
2. Написати реферат на тему : «Дадаїзм», «Сюрреалізм».

Тема 5. Неоавангардизм. Друга половина XX ст.

Завдання :

1. Написати есе на тему: Поп-арт, хеппенінг, інвайронмент, концептуалізм, перформанс – напрями у мистецтві 1950-1960-х р.

2. Підготувати реферат на тему: «Творчий доробок С. Далі і його місце у сюрреалістичному руху».

Тема 6. Реалістичне мистецтво після Другої світової війни.

Завдання :

1. Підготувати реферат на тему: «Місце і значення реалістичного мистецтва після Другої світової війни».
2. Написати есе на тему: «Принцип «Фотосприйняття» у мистецтві, його здобутки та втрати».

Тема 7. Постмодернізм.

Завдання :

1. Підготувати презентацію на тему: «Витоки постмодернізму та його художньо-філософські принципи».
2. Підготувати реферат на тему : «Тілесність» як принцип сучасного образотворчого мистецтва.

Тема 8. Український постмодернізм.

Завдання :

1. Написати есе на тему : «Характерні особливості українського постмодернізму 1960-70 років».
2. Підготувати презентацію : «Нові форми бачення у мистецтві постмодернізму».

1. Питання для самоконтролю

1. Проаналізувати значення кубізму в оновленні засобів формотворення у мистецтві модернізму першої чверті XX ст.
2. Охарактеризувати образ сучасної людини у творчості Пікассо.
3. Розкрити суть новаторства у скульптурі кубізму.
4. Визначити ідеї та творчі засоби у мистецтві футуризму.
5. Проаналізувати особливості скульптури футуризму від Кольдера до Тангли.
6. Проаналізувати характерні ознаки неопримітивізму в мистецтві початку XX ст.
7. Розкрити суть примітивізму в образотворчому мистецтві XX ст.
8. Визначити поняття фовізму, основних представників, характер спільноти, значення малярства фовістів у подальшому розвитку зображувального мистецтва.
9. Проаналізувати творчість А. Матіса та традиції мистецтва XIX ст.
10. Розкрити суть експресіонізму. Угрупування “Міст”.
11. Визначити характерні особливості графіки експресіоністів.
12. Охарактеризувати творчість Е. Мунка та розвиток гравюри першої чверті XX ст.
13. Проаналізувати історію розвитку мистецтва від творчості Піта Мондріана до оригінальності Дж. Поллока и Де Кунінга.
14. Розкрити суть абстрактного експресіонізму. Творчість М.Ротко, А. Горки, Г. Хартунг, Де Кунинг, П. Сулаж.
15. Визначити поняття екзистенціалізму або філософії існування.
16. Розкрити суть поняття геометричного абстрактивізму. Творчість Н. де Сталь, Й. Альберс.
17. Проаналізувати поняття дадаїзму та його значення у мистецтві XX ст.

18. Охарактеризувати історію розвитку сюрреалізму, його ціль, основні течії. Творчість М. Ернст, Г. Арп, Ф. Пікабія, Ів Тангі, Г. Магрітт та ін.
19. Проаналізувати творчий доробок С. Далі і його місце у сюрреалістичному руху.
20. Визначити поняття : поп-арт, хеппенінг, інвайронмент, концептуалізм, перформанс – напрями у мистецтві 1950-1960-х р.
21. Розкрити суть методу гри у мистецтві та вихід за його межі усталених норм.
22. Проаналізувати особливості психоделічного мистецтва, гіперреалізму.
23. Визначити принцип «фотосприйняття» у мистецтві, його здобутки та втрати.
24. Проаналізувати місце і значення реалістичного мистецтва після Другої світової війни.
25. Визначити характерні ознаки мистецтва італійського неореалізму.
26. Проаналізувати творчість Р. Гуттузо.
27. Охарактеризувати творчий доробок Дж. Манцу і класичні традиції у мистецтві.
28. Проаналізувати поліфорум Д.Сикейроса.
29. Визначити характерні особливості американського реалістичного живопису. Найяскравіші представники: Е. Хоппер, Е. Уїєс, Ф. Леже.
30. Проаналізувати витоки постмодернізму та його художньо-філософські принципи.
31. Розкрити суть поняття «тілесність» як принцип сучасного образотворчого мистецтва.
32. Визначити суть поняття «деканонізація» та боротьба з традиційними цінностями у мистецтві постмодерну.
33. Проаналізувати текст і зображувальне мистецтво у мистецтві постмодернізму.

34. Розкрити суть іронії постмодерна як затвердження плюралізму у художньої діяльності.
35. Проаналізувати театральність та специфіку сучасної візуальної культури.
36. Охарактеризувати нові форми бачення у мистецтві постмодернізму.
37. Визначити характерні особливості українського постмодернізму 1960-70 років.

6. Оцінювання результатів самостійної роботи

Контроль самостійної роботи відбувається у формі усних опитувань, письмових експрес-опитувань та оцінювання самостійно виконаних письмових творчо-практичних завдань.

Максимальна кількість балів, яку можуть отримати студенти за теми самостійної роботи								Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
2	2	2	2	2	2	2	1	15

2. Рекомендована література

Основна література:

1. Кривавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: навч. посібн.: У 3 ч. Ч. 3. Львів: Світ, 2005. 268 с.
2. Личковах В. Філософія сучасного мистецтва (Вступ до некласичної естетики) / В. Личковах // Зелена лампа: Учебный культурологический журнал. 1999. № 1-2. С. 34-36.
3. Лобановський Б.Б. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Б.Б.Лобановський, П.І. Говдя. К.: Мистецтво, 1966. 145 с.
4. Малахов Н. О модернізмі / Н. Малахов. М.: Изобр. искусство, 1975. 110 с.
5. Маркаде В. Український внесок до авангардного мистецтва початку ХХ ст. / В. Маркаде // Сучасність. 1980. Вип. 7-8. С. 202-221.
6. Модернізм: анализ и критика основных направлений. М. : Искусство, 1987. 95 с.

7. Модернізм. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ«Академія», 2007. Т. 2 : М – Я. С. 64-67.
8. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. /ПСМ АМУ; Ред. – упоряд. О.О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656 с.: іл.
9. Соловійов О. “Нова хвиля” в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. та її трансформації /Олександр Соловійов // Сучасне мистецтво: наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас.мистец. К., 2004. Вип. 1. С. 34 – 47.
10. Сидоренко В. Візуальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ ст. / В. Сидоренко //Сучасне мистецтво: наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К., 2005. Вип. 2. С. 52 – 63.
11. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань.Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століття / В. Сидоренко. К.: ВХ [студіо], 2008.187 с.
12. Сучасні проблеми художньої освіти в Україні: Зб. наук. пр. / ПСМ АМУ /Редкол.: А. В. Чебикін (керівник), О. С. Тимошенко (голова), А. П. Лашенко, В. Д. Сидоренко та ін. К., 2005.Вип. 1: Еволюційні процеси у музичному мистецтві: Від минулого до майбутнього (Київ –Донецьк). 256 с.: іл.

Додаткова література:

1. Демпсі А. Сучасне мистецтво. – К.: Форст, 2022.
2. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга: передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. Харків : Vivat, 2019. 576 с. 19. Кох В. Енциклопедія архітектурних стилів. Класична праця по європейському зодчеству від античності до сучасності // М.: ЗАТ «БММ», 2011. 528 с.
3. Кравченко Я. Школа Михайла Бойчука. Тридцять сім імен. – К.: Майстерня книги – Оранта. – 2010. – 399 с.
4. Кравченко Я., Лупій С. «Історія зарубіжного мистецтва. Навчальна програма». – Львів, ЛНАМ, 2012 . – 122 с.
5. Ложкіна А. Перманентна революція: мистецтво України ХХ – початку ХХІ ст. - Київ: ArtHuss, 2019. – 544 с.
6. Стародубцева Л. В. Архітектура постмодернізму : Історія. Теорія. Практика. — К.: Спалах, 1998. — 208 с.: іл.
7. Сусак В. Українські мистці Парижа. 1900 – 1939. – К.: Родовід. – 2010. – 408 с.
8. Ходж А. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів. – Х.: Фактор. – 2012. – 208 с.
9. Черкес Б. С., Лінда С. М. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть. Навчальний посібник. Друге видання. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 384 с.

Інформаційні (Інтернет) ресурси

1. Турчак Л. Актуальні питання сучасного образотворчого мистецтва України: Історіографічні аспекти / Л. Турчак // Художня культура. Актуальні проблеми. - 2007. - Вип. 4. - С. 169-173. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/khud_kult_2007_4_14
2. Шумська Я. Зв'язок минулого і сьогодення у мистецтві перформансу / Я. Шумська // Вісник Львівської національної академії мистецтв. - 2012. - Вип. 23. - С. 79-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnam_2012_23_12.
3. Шумська Я. Перформанс як традиція минулого і сьогодення [Електронний ресурс] / Я. Шумська // Народознавчі зошити. - 2013. - № 1. - С. 161-166. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2013_1_21